

"Situationsdidaktik" og systematiseret videndeling i fagteams

Dronninggårdskolen, 20. november 2013

It-løft og lærerkompetenceudvikling
Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET

DAGENS PROGRAM

- Kl. 8.30: Morgenbrød
- Kl. 9.00: Dagens program
- Velkomst v. Simon Skov Fougth
Fælles: Oplæg v. Simon Skov Fougth: Projektbeskrivelse, it i fagene og "situationsdidaktik"
- *Kort pause*
Fagteam: Hvad er faglighed, og hvad er en meningsfuld situation i vores fag?
Fælles: Oplæg v. Simon Skov Fougth: Projektorienteret undervisning
- *Brøkket Kl. ca. 12.00*
Fagteam: Vores idéer til projekter - afstemning
- *Kort pause*
Individuelt: Arbejde med planlægningsguiden
Fælles: Opsamling v. Simon Skov Fougth
- 15.00: Tak for i dag

Hvem er vi?

- Kort præsentation: Hvem er vi?
 - Dronninggårdskolen (musik)
 - Sjælsøskolen (engelsk)
 - Trørødskolen (engelsk, billedkunst)
- Øvrige?
- Navneskilte

En indledende refleksion

Seks spørgsmål – ét pr. minut

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET

It i fagene og situationsdidaktik

Første oplæg

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET

Indhold

- Indledende refleksion
- Projektbeskrivelse: Videndeling i fagteams
- It og digitalisering
- Samarbejde er svaret
- Faglighed og it
- God undervisning – *Situationsdidaktik*
- Pause

Projektbeskrivelse

It i fagene og "situationsdidaktik"

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET

Videndeling i projektfagteams

- Hver lærer sit it-projekt – **faglig fordybelse**
- Fagdidaktisk reflekteret integration af it – **didaktisk udvikling**
- *Situationsdidaktik*
- Systematiseret videndeling i projektfagteams – **faglig og didaktisk diskussion**
- 3-6 lærere om et fag i samme afdeling
- Forskningsbaseret faglig udvikling

Didaktik

- **Refleksion og anvisning på undervisningssituationen**
 - K2: Før (planlægning)
 - K1: Under (gennemførelse)
 - K3: Efter (evaluering)

(Dale 1989)

Didaktik

- **Den reflekterende praktiker**
- Knowing-in-action (Viden-i-handling - tavs)
- Reflection-in-action (K₁) (Refleksion-i-handling)
- Reflection-on-action (K₂) (Refleksion-over-handling)
- Læreren skal være videnskabende (Schön 1983)

Projekter og videndeling

- Hver lærer sit projekt
- Afstemning i fagteamet
- **Fagdidaktisk reflekteret integration af it**
- Anvendt faglighed i meningsfulde, sociale situationer
- Videndeling i fagteamet: Hver lærer præsenterer sit projekt (ca. 30 min) – *praksisnært med didaktiske refleksioner (Fælles Mål), faglige input, udfordringer og mulige løsninger, gode råd – og gerne et par afsluttende diskussionspunkter*
- Efterfølgende (it-)fagdidaktisk diskussion (ca. 20 min)
- Målet er, at I inspirerer hinanden fagligt og diskuterer it-didaktik - **samarbejde**

Tid

- **Hver lærer tildelt 20 timer**
- Opstart i dag: Indkredsning og inspiration (6 timer + 1 time til efterbehandling)
 - Et vist krav til skriftlighed (planlægningsguiden)
- **November-marts:** Hver lærer gennemfører sit projekt
 - Faglig sparring (konsulenter, ledelse mv.)
 - Normal forberedelsestid + skriftlighed (8 timer)
 - Ekstra forberedelsestid pga. skriftlighed (8 timer) og forberedelse af kollegial videndeling
- **April 2014:** Videndeling i projektfagteams (5 timer)
 - Skolebestemt

It

Det der digitalisering

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET MEDICIN

Digitalisering

- *Radioen bliver bogens død* (Edison 1912)
- **Teknologifetichisme**
- Ubegrænsede muligheder
- Læringspotentiale?
- It → mennesker
- Mennesker → it
- Vi skal vælge begrundet

- **TÆNK MÅL FØR MIDDEL**
 1. Hvad vil vi?
 2. Kan it hjælpe?

Nye medier – ændret faglighed?

- Unge bruger i dag ca. 7.45 timer om dagen på it. (TNS Gallup 2011)
- Og 3 timer online
- Adgang til viden
- Forholde sig til det – og til den

Fartbøller på skolevejen

DATO: 19/8-06

Sikrere skolevej

Tusind om Mio i kørekarot sænker hastigheden

Medier og multimodalitet

- Repræsentationsformer skaber stemning

Lærers opgave

- Relevans!
- It er en faktor
- It er en del af faget!
- Fag udvikler sig
- Eleverne har adgang
- INTET godt ved it i sig selv - undervisning bliver ikke god ved at bruge it
- Kildekritik og søgning
- Produktion og analyse
- **Struktur, organisation og faglig fordybelse**
- **Samarbejde blandt lærerne**

It er IKKE svaret!

Hattie

It er IKKE svaret!

- Computere som supplement til lærerstyret undervisning (supplement, ikke erstatning)
- IKKE positiv effekt af it (0,29)
- Elever skriver længere og mere kvalificeret på computer
- Klar betydning, om eleverne arbejder sammen
- Elever skal have erfaring med gruppearbejde
- Feedback skal være indholdsrettet (Hattie 2008)

God undervisning

It er IKKE svaret!

- **Målet er medborgere**
- It skal understøtte de faglige mål.
 - Hvordan kan it bidrage til det?
- Inddrag it, hvor det er relevant
- **Relationskompetence**
 - Klasseledelse
 - Didaktik
 - Faglighed
 - It-kundskaber

Forhistorien

It er IKKE svaret!

- Siden midt 90'erne: It- og efteruddannelses investeringer for milliarder
- 4 bølger af "teknologi-fetisisme"
 - Pc, barbare, iwb og nu ipads. Bliver guld-pads det næste?
- 1978: Betænkning om edb-undervisning (fra udvalg nedlagt af UVM 1970): Forslag om at indføre integreret edb i de almindelige undervisningsfag
- 1984: Data (valgfrag)
- 1990: Edb timelest fag
- 1992: Lærerruddannelsen: it i alle fag
- 1993: Dimension i alle fag
- 1995: Alle elever i grundskolen skal mestre moderne informationsteknologi
- 1997: Sektornet (Skolekom)
- 2002: EMU
- Lær It, Pædagogisk it-kørekort, It-springet, ITMF (2000-2004), ITIF (2003-2007) og nu 500 min. kr. puljen osv. Der er blevet brugt milliarder på det!
- 2007: 75 % af lærerne har taget eller er i gang med det pædagogiske it-kørekort

Udvikling oppefra

It er IKKE svaret!

- Normal udvikling i folkeskolen nedefra
- It kommer oppefra
- Mange illegitime, perifere deltagere
- SITES 1 (2000): Manglende udstyr - Fokus på teknologi
- I dag: Lærerne - Fokus på didaktik

Ny teknologi i skolen

Kilde: Gynter, Karsten (red.) (2010): *Didaktik* 2. o. København: Akademisk (p. 40)

Teknik er en faktor

It er IKKE svaret!

- Teknik driller
- Didaktisk kompetence
- Tid – spildtid/ventetid
- Login-titis
- TÆNK MÅL FØR MIDDEL
- 1. Hvad vil vi?
- 2. Kan it hjælpe?

Digitalisering

- Netbank
- Også i skolen 2.0
- Bookning af skhj-tider

Samarbejde er svaret

Hvad er spørgsmålet?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
AARHUS UNIVERSITET

Hvad så?

- Der er kun én måde: Dewey
- Skolens kultur er afgørende
- Slagelse-projektet
 1. Et opdateret fagsyn
 2. En fagdidaktisk kompetence
 3. En undervisningspraktisk kompetence
 4. Tilstrækkelige teknologiske ressourcer
- Kurser har ringe effekt
- Systematisk videndeling

SAMARBEJDE er svaret!

Hvad er spørgsmålet?

- Hvad virker?

SAMARBEJDE er svaret!

Teknologier i undervisningen

- ITL (Innovative Teaching and Learning)
 - Innovativ = elevcentrerede undervisningsformer
 - It understøtter læringsmålene (it er middel)
 - Traditionel undervisning giver ikke "21. century skills" (Shear et al. 2011)
- Lærers didaktiske kompetence (Schienci et al. 2008, Mayer 2010, Christiansen og Günther 2011, Luckin et al. 2012, UNESCO 2003; Wagner et al. 2005; EVA 2009; Shear et al. 2011b)

SAMARBEJDE er svaret!

Lærerkompetenceudvikling

- ITL: Klar sammenhæng mellem læreres udøvelse af innovativ undervisning og deres deltagelse i praksisorienteret og fortløbende efteruddannelse

SAMARBEJDE er svaret!

Shear et al. 2011a, p. 22

Lærerkompetenceudvikling

- Størst udbytte af brug i klassen

TRAINING Components	OUTCOMES ^a [% of Participants who Demonstrate Knowledge, Demonstrate new Skills in a Training Setting, and Use new Skills in the Classroom]		
	Knowledge	Skill Demonstration	Use in the Classroom
Theory and Discussion	10%	5%	0%
Demonstration in Training	20%	20%	0%
Practice & Feedback in Training	60%	60%	5%
Coaching in Clinical Setting	95%	95%	95%

SAMARBEJDE er svaret!

Joyce, B., & Showers, B. (2002)

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

- Signifikant sammenhæng mellem lærernes egen brug af it og brug af it i undervisningen blandt eleverne

- Undervisningen: Ca. 62 % opfatter adgang til it som et problem (i ringe eller i nogen grad)

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

- Signifikant sammenhæng mellem lærernes samarbejde og brug af it i undervisningen blandt eleverne

- 91% af lærerne peger på egen brug af it som den væsentligste kilde til viden om it. Herefter følger kolleger med 69%.

SAMARBEJDE er svaret!

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

- Signifikant sammenhæng mellem ledelsens opbakning og brug af it i undervisningen blandt eleverne

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

- Undersøgelsen viser en jævn fordeling mellem de forskellige anciennitetsgrupper brug af it.

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

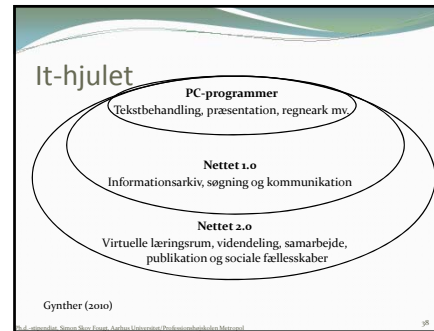
- Lærerne anvender generelt it meget i forberedelsen (62% af lærerne anvender it mere end halvdelen af tiden)
- Mens de i mindre grad anvender it i undervisningen (16% af lærerne anvender it mere end halvdelen af tiden)
- EVA 2009: It bruges til
 - Præsentation af indhold med projektor
 - Søgning på nettet
- FAGDIDAKTISK REFLEKTERET INTEGRATION AF IT!

Faglighed og it

Hvor skal vi hen, du?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst
AARHUS UNIVERSITET

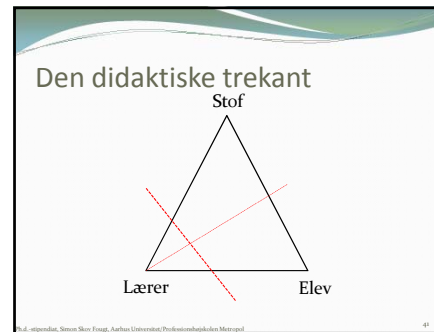
Web 2.0

- Brugerskabt (medskabende)
- Multimodalt
- Hypertekstuelt
- Interaktivt

- Facebook, Youtube, Wikipedia, Amazon.com, Google Earth, Google.docs

Skolen 2.0

- Uanede muligheder
- It er et dannelsesbegreb – en forudsætning for at være demokratisk medborger i et videnssamfund (Sørensen, Audon og Levisen 2010:2)
- To læreropgaver:
 - **Relevans**
 - Forsøgsrapport som photostory?
 - *Dansk cities* i en wiki?
 - CD-ord i dansk
 - Garageband i musik?
 - Blogge i Kristendom?
 - Artline i Billedkunst?
 - Virtuelle brøer i matematik?
 - **Undervisning i it**
 - Søgning
 - Kildekritik

Status

- It-messe på et seminarium, dec. 2012
- Sms og "Quizzlet" i undervisningen...
- "Find den rette bøjning af esssen. Sms Tysk A eller Tysk B til 1239"
- Automatisk "evaluering": Flot arbejde/Det er ikke korrekt
- "Sjovt", "Motiverende", "Lærerigt", "Positiv effekt"
- Fokus på it
- Fokus på aktiviteter
- Fokus på multiple choice

Faglighed

- Faglighed = Fælles Mål
 - Dansk = Kunderskaber og færdigheder
 - Matematik: Kompetencer
- Fælles Mål i undervisningen (Danmarks Evalueringsinstitut 2012)
 - "Lærerne glemmer fælles mål i undervisningen"
 - "Aktivitetorienteret undervisning" ("Hvad skal de lave?" vs. "Hvad skal de lære?")
 - "Fokus ligger på emner"
 - "Forventer, at det er integreret i lærebogsmaterialerne"

Faglighed

- Faglighed = udvikling af begreber, metoder og aktivitetsformer
- Faglighed er **BEVIDST**
 - at se med et særligt perspektiv på fænomener i verden
 - at anvende systematiske tilgange over for nye udfordringer
 - at kunne genkende noget nyt som noget kendt
 - at kende og kunne se sammenhænge i en kompleks verden (Bundsgaard 2011)

Jeres faglighed?

- Hvordan er it en del af jeres faglighed?
 - Hvilke it-mæssige begreber, metoder og aktivitetsformer er knyttet til jeres fag?
 - Hvilke it-mæssige fagligheder anvender I selv?
 - Hvilket særligt it-perspektiv ser I på fænomener i verden med?
 - Hvilke systematiske it-tilgange over for nye udfordringer anvender I?
 - Hvad nyt inden for it genkender I som kendt?
 - Hvilke it-sammenhænge ser I i en kompleks verden?

Faglighed

- Er it faglighed eller hjælpemiddel?
- Besidder it "egenskaber, der kan bidrage til tilegnelse af fagligt stof"? (Levinsen & Sørensen 2008)
- Gør papir?
- It: et midlertidigt kampagnebegreb (Illum Hansen & Bundsgaard, 2013)
- Zig-zag: Produktion og analyse
- Castells: It er (en social aktør)
- Vi skal bruge it, fordi det er en uomgængelig del af livet
- Men vi skal bruge det med omtanke.
- Når det giver mening

Faglighed

- 1. orden: **Kvalifikationer:** Faglig viden (fakta)
 - Eleven skal kunne faget (basisfaglighed)
- 2. orden: **Kompetencer:** Brug, anvendelse
 - Eleven skal kunne bruge faget
- 3. orden: **Faglige paradigmer:** Perspektivering
 - Eleven skal kunne bruge ting, hun har lært gennem faget i sit møde med udfordringer i situationer
- 1. orden: Fagets stof og færdigheder
- 2. orden: Anvendelse af faget
- 3. orden: Situationer med udfordringer
 - hvor fagets metoder og vidensområde kan tages i brug

(Qvortrup 1998)

Individuel refleksion

- Hvor fokuserer jeg i min undervisning?
- 1. orden: **Kvalifikationer:** Faglig viden (fakta)
 - Eleven skal kunne faget (basisfaglighed)
- 2. orden: **Kompetencer:** Brug, anvendelse
 - Eleven skal kunne bruge faget
- 3. orden: **Faglige paradigmer:** Perspektivering
 - Eleven skal kunne bruge ting, hun har lært gennem faget i sit møde med udfordringer i situationer

<http://vurdigi.dk/forloeb.php>

Læremiddelanalyse

- Brug 5 min. på at reflektere over følgende spørgsmål i forhold til det seneste læremiddel, du har anvendt

INDHOLDSKVALITET	OMFANG
1. Stemmer indholdet overens med gældende mål for faget og disse mål skal læres i faget?	1. Er omfang rimeligt, dækkende eller fyldigt i forhold til et fag eller fagligt område?
2. Hvor centralt er indholdet for faget eller væsentlige områder af faget?	2. Er der en oversigt af en bestemt type indhold eller aktiviteter?
3. Hvor centralt eller relevant er indholdet for disse elever i forhold til deres nutid og fremtid?	3. Er der en kobling mellem indhold på portalen og lærerens handlemuligheder?

Faglighed

- **Forståelse**
- **Kende fakta**
- **Vide, hvad fakta betyder**
- **Forstå, hvordan fakta hænger sammen**
- **Forstå, hvordan jeg forholder mig til de sammenhængende fakta.**
- **Forstå, hvorfor de sammenhængende fakta er relevante for mig nu og her.**
- **Handling**
- **Kunne en procedure**
- **Vide, hvordan proceduren kan bruges**
- **Vide, hvordan forskellige procedurer kan bruges sammen**
- **Vælge, hvilke redskaber der skal bruges i en given situation**
- **Forholde sig til om redskaberne er gode at anvende – om udgiften står mål med udbyttet**

(Bundsgaard 2010)

Læremidler og faglighed

- Valg af læremiddel er lig valg af faglighedsopfattelse
- Foregivet og reel faglighedsopfattelse
 - Målsætning
 - Indhold
 - Handlinger (Bundsgaard 2010)

Træningsprogrammer

- Træningsprogrammer
- Behavioristisk læringsssyn
- Pia Kjærsgaard i skolen (faglighed = stavning)
- Nakskov
- Niveau 1
- Forældet læringsssyn

Træningsspil

På banen

Træningsspil

Edutainment/Serious games/Læringssspil

- "Udforske" verden for at finde et facit
- Global Conflicts
- Mingoville
- Dansklandskabet

Traditionel vs. ny læremiddelkultur

Traditionel	Ny
Faginstitutioner og professionelle voksne	Vilkårlige institutioner og – personer
Forlag	Internethaserede
Kommercielle	Brugergenererede, open source
Budgettunge	Gratis (reklame)
Vaner: Gatekeepers (bibliotekarer, it-chefer)	Lettilgængelige – direkte adgang
Styret af sig selv	Deltagerstyret
Driftsikre	Usikker drift
Didaktiseret i forhold til Fælles Mål	Brugerens informationskompetencer
Høj valideringsgrad	Usikker valideringsgrad
Ekstern didaktisering	Eleverne er meddidaktiske designere
Fx Lærebogen	Fx Wikipedia

Kilde: Gynther, Karsten (red.) (2010): *Didaktik 2.0*. København: Akademisk (p. 17)

Læremidler og læringsrum

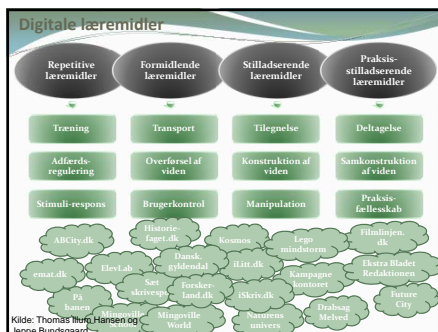
	Synkron tid	Asynkron tid
Samme rum	Traditionel klasseundervisning Tavler og præsentationsprogrammer	Virtuelt læringsrum Videndeling
Forskellige rum	Virtuelt dialogrum Chat Telefon og video Samskrivningsprogrammer Mobiltelefon	Personligt læringsrum Web 2.0 Mobiltelefon

Kilde: Hansen, Jens Jørgen (2010): *Læremiddellandskabet*. København: Akademisk (p. 79)

Et fagsprog om læremidler

Niveau/perspektiv	Makro	Mellem	Mikro
Kendetegn	Bidraget til at løse den samlede undervisningsopgave inden for et større fagligt område.	Bidraget til at løse den samlede undervisningsopgave for et afgrænset forløb.	Løser didaktiske delopgaver som fx at støtte analyse, formidle indhold, træne aktiviteter eller instruere i arbejdsopgaver.
Typer	Systemer, portaler og supplerende hjemmesider	Selvstudieforløb og undervisningsforløb	Opgaver, lærings spil, interaktive assistenter m.m.
Tid	År	Uger	Timer
Eksempler	Dansklandskabet, Dansk Gyldendal.dk, i1itt.dk	Redaktionen – Ekstra Bladet, Filmlijnen.dk	"Filmstudie" (fra Elevunivers), "Arline" (fra Dansk Gyldendal.dk)

Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

- ### Ændret faglighed?
- Adgang til viden
 - Nye medier og genrer i dansk – brug det, I kender
 - Viden om fortællinger
 - Viden om genrer
 - Viden om repræsentationsformer
 - Viden om kommunikation
 - Kildekritik
 - Brug det, I kender, til at lære det nye at kende
 - Remediering (Bolter & Grusin 1999)
 - Kommunikative (kritiske) kompetencer
 - Det receptive og det produktive: Analyse og produktion
- Kilde: Thomas Illum Hansen og Jeppe Bundsgaard

Folkeskolens indhold (§5)

- *Indholdet i undervisningen vælges og tilrettelægges, så det giver eleverne mulighed for faglig fordybelse, overblik og oplevelse af sammenhænge. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at tilegne sig de enkelte fag erkendelses- og arbejdsformer. I vekselvirkning hermed skal eleverne have mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisningen i tværgående emner og problemstillinger*

73

God undervisning

Situationsdidaktik

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst

AARHUS
UNIVERSITET

74

God undervisning

- Den bedste måde at lære på er ved at forholde sig til et problem i en meningsfyldt situation, som man vil løse i en social sammenhæng → Scenariobaserede undervisningsforløb. (Bundsgaard, Mideldt og Hetmar 2011, 2012)
- Det faglige skal kontekstualiseres meningsfuldt i meningsfyldte situationer – det skal anvendes meningsfuldt.
- Fagets erkendelses- og arbejdsformer
- Martin E. Ford: Motivation = Mål x Følelser x Handletillid (Ford 1992)

75

God undervisning

- **Målet er medborgere**
- Prototypisk situationsorienteret curriculum-logik
 - Person
 - Borger
 - Arbejder
 - Æstetiker
 - Forbruger (Bundsgaard 2006)
 - Lærende (Fougst 2013)
 - Fælles Mål

*Autentisk (Dystra) vs. som-om (Bundsgaard, Fasting et al.)
Inden for og uden for skolen (Hetmar)
Real-world (Shaffer) vs. School-only (Purcell-Gates et al.)*

76

Situationsdidaktik

- **Situationsdidaktik:** Planlægning, gennemførelse og evaluering af scenariobaserede undervisningsforløb, hvor fagligheden meningsfuldt kontekstualiseres og anvendes i en social og meningsfuld situation med et reelt produktionsmål (Fougst 2013)
- Situationer, hvor fagligheden indgår, i stedet for at tænke i isolerede fagligheder. Men altså også skolske situationer – school-only (Purcell-Gates et al. 2007)
- Situationen skal give en meningsfuld klangebund for det, der skal læres.
- Nøgleordene er fælles praksis, meningsfuld kommunikation og et reelt produktionsmål.
- **Det faglige skal således berettiges i situationer, hvor det i konteksten er logisk eller naturligt, at det finder sted i et fællesskab**
- **Produkt(er)**

77

Spor gennem Australien

- **Situert læring: Tænk i situationer**
- I hvilke meningsfyldte, sociale situationer indgår fagligheden meningsfuldt?
 - *En gruppe unge danskere er gennem Ministeriet for Undervisning blevet valgt til at deltage i en 3-ugers udvekslingsrejse til Australien, arrangeret af Dansk-Australsk Forening*
 - Hvorfor er du blevet valgt?
 - Hvordan ser en turistbrochure om Australien og gode råd om bagage mon ud?
 - Hvad viser jeres guide jer i Sydney?
 - Hvad skriver jeres figur i postkortet hjem?
 - Hvad ser i på museet om Australiens historie?

78

Turistchef i Rudersdal

- **Situert læring: Tænk i situationer**
- Turistchef i Rudersdal
 - Flere og flere unge turister (skolerejser/lejrskoler)
 - Hjælp os med at lave et spændende turistsite
 - Steder at se
 - Gode ture
 - Områdets historie og natur
- Producenter
 - Hjemmeside
 - Video
 - Brochurer osv.

79

Kunst, kultur og kommunen

- **Situert læring: Tænk i situationer**
- Kunststudstilling
- Vurdering af værker
- Ungdomskultur
- Garageband – vores numre

80

Debatspil

- Argumentation og mundtlig præsentation
 - Organdonation
 - Dyrevelfærd
 - Politiske partier
 - Osv.
- Organisation
- Eleverne skal vide noget om (deres del af) emnet
- De har en (tildelt) holdning hertil
- Klart formål (fx en paneldebat)
- Rammer for diskussionen (ordstyrer, sprog, henviselse)
- Slutdato

81

Forfattere

- Movellas.com
- Får ideer til temaer, personer, intriger. Vil noget med sine tekster.
- Skriver
- Går i stå, går en tur, bliver frustreret, smider tekster ud, starter forfra
- Får respons fra kolleger, venner, familie – og redaktører.
- Går på kursus hos andre forfattere
- Skriver udkast
- Skriver igen
- Redigerer
- Sender til forlag
- Læser korrektur
- Får bog/tekst udgivet – den sælges og står på biblioteker
- Får anmeldelser
- Giver interviews
- Møder sine læsere til oplæsning og foredrag
- Diskuterer sine tekster med kolleger og læsere
- (Skriver → Skriver → Gennemskriver → Gennemskriver → Gennemskriver → Retter)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Simuler

- Turistchef
- Ungcheft
- Journalist
- Filmmaker
- Forfatter
- Læs op for dit barn
- Køb en computer
- Kommunikationsrådgiver
- Indret dit værelse
- Tv-producer
- Politisk parti
- Virksomhedssejer
- Planlæg en ferie
- R-sponsor
- Anmelder
- Kommune
- Byg sæbekassebiler
- Skole

- Person → forelder (fx oplæsning)
- Borger
- Forbruger
- Æstetiker
- Arbejder
- Lærende

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Projektorienteret undervisning

- Faglige begreber (definitioner) (1. orden)
- Procedurer fra arbejdsgange (2. orden)
- Refleksion om fremdrift og sammenhæng (3. orden)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

PAUSE

15 min.

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET METROPOL

Fagteam

Faglighed og meningsfulde situationer

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET METROPOL

Faghæfte 48

1. Informationsøgning og -indsamling
2. Produktion og formidling
3. Analyse
4. Kommunikation, videndeling og samarbejde

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Fagteamdrøftelse

- Hvad er faglighed i vores fag?
- Hvad er meningsfulde situationer, hvor disse fagligheder anvendes?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Opsamling

- Hvad er faglighed i vores fag?
- Hvad er meningsfulde situationer, hvor disse fagligheder anvendes?

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Projektorienterede udfordringer

Situationsdidaktik

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougth
AARHUS UNIVERSITET METROPOL

Situationsdidaktik

- **Situationsdidaktik:** Planlægning, gennemførelse og evaluering af scenariebaserede undervisningsforløb, hvor fagligheden meningsfyldt kontekstualiseres og anvendes i en social og meningsfuld situation med et reelt produktionsmål (Fougt, 2003)
- Situationer, hvor fagligheden indgår, i stedet for at tænke i isolerede fagligheder.
- Men altså også skolske situationer – school-only (Purcell-Gates et al. 2007)
- Nøgleordene er fælles praksis, meningsfuld kommunikation og et reelt produktionsmål.
- **Det faglige skal således berettiges i situationer, hvor det i konteksten er logisk eller naturligt, at det finder sted i et fællesskab**

Læringsparadigmer

Kilde: Efter Bernie Trilling og Paul Hood (2008) "Learning, Technology and Education Reform in the Knowledge Age..."

Traditionelt	Nyt (oplysnings) Netværks-videnssamfundet
Indlæringsindsat	Videnssamfundet = Eksplosion i udviklingen af ny viden og tilgængelighed
Skolen er isoleret i samfundet	Skolen er integreret i samfundet
Læreren er vidensoverfører	Læreren er medlærer
Berettiget adgang til informationer	Udgørelse/adgang til informationer
Lærereset	Lærere og elevsættet
Centralt indhold	Elevsættet
Fact-baseret	Projekt- og problemorienteret
Klasseundervisning	Gruppeløbende
Teori og lærestof	Spænding og konstantion
Passivitet	Aktivitet
Læring på skolen	Læring overalt
Træningsfokus	Kompetencefokus
Forberede eleverne til ungdomsuddannelser	Forberede eleverne til livet
Enkel	Individuelt
Læringsorienteret	Undervisningsdifferentieret
Test	Vejledning
Træningsopgaver	Fremkaldelse
Lært engagement	Stort engagement
Er et objekt for undervisning	Er et redskab i undervisning
ELEVENS MULIGHEDER	ELEVENS MULIGHEDER

Traditionelt paradigme

- Elementbaseret faglighed (Bundsgaard & Kühn 2007:28f)
- Faglighed=begreber
- Klasseundervisning
- Harpunspørgsmål (Haugsted 2005:26)
- Læreren taler 75 % af tiden (Dyseth 1997:16)
- 65% af eleverne tier (Haugsted 2005:69)

Traditionelt paradigme

X

Samtaleanalyse af undervisning

- Læreren taler over halvdelen af tiden (fx Hiebert et al. 2003)
- Lærers spørgsmål er oftest lukkede (gæt, hvad læreren tænker)
- IRE
- Mundtlighed og erkendelse
- Diskussion
- Regulerende, Modstandsbarne, Sludren (Fougt 2011)
- **Målet:** Struktureret, fagligt udforskende dialog blandt eleverne

Klasseundervisning

- Læreren taler

(Fougt 2011)

Gruppearbejde

- Manglende styring

(Fougt 2011)

Gruppearbejde

- Med styring

(Fougt 2011)

Diskussioner

- Tre typer diskussioner
 - Disputerende
 - Kumulativ
 - Udforskende (Mercer 1995)
- STYRING (STRUKTUR) ER ET NØGLEORD

(Fougt 2011)

Spørgeteknik

- Lukkede spørgsmål
 - Overvej at informere
- Åbne spørgsmål
 - Mon
 - Synes du/tror du

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Projektorienterede udfordringer

- Fagligheden drukner i produktmål (Bundsgaard 2008:2)
- 1) at få de faglige aspekter af arbejdet tematiseret når der er behov for det,
- 2) at kunne gennemskue hvad der er faglighed i, og
- 3) at kende alle de faglige metoder og den faglige viden som aktualiseres.

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Situationsdidaktik

- Korte, afgrænsede perioder →
- Korte, opsamlende klassesamtaler →
- "Orienteret autonomi" (Jensen 2007)
- "Vurderingsfokus" (Fougst et al. in press)
- **STRUKTUR**

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Orienteret autonomi

- Spændet mellem lærerstyring og elevautonomi
- Det ønskes, at eleverne udvikler selvstændighed med det ansvar, det medfører
- Eleverne skal "orienteres" i projektorienteret undervisning i forhold til fagligheden
- Klare "pejlemærker" (Jensen 2007).
- **Struktur**

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Vurderingsfokus

- Holistisk vurdering: "De røde stregers tyranni"
- "De skal lære det hele hele tiden" (Berge et al.)
- **Vurderingsfokus:** Fokus på udvalgte, faglige delområder – ikke det hele (Fougst et al.)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Situationsdidaktik

Planlægning

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst
AARHUS UNIVERSITET

Situationsdidaktik → Scenariekompetence

- *Situationsdidaktik* kræver *scenariekompetence* hos læreren (Bundsgaard 2011)
- At kunne forestille sig situationen
- Hvilke faglige delelementer indeholder situationen?
- Organisering af undervisningen
- Faglig fordybelse
- Orienteret autonomi og vurderingsfoki
- *Hvad skal de lære?* vs. *Hvad skal de lave?*
- Planlægningsguiden: Overblik og prioritering

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

Situationsdidaktik

- **Meningsfuldhed**
- **STRUKTUR**
- **Faglige pejlemærker** "Orienteret autonomi" (Jensen 2007)
- **Vurderingsfokus** (Fougst et al. in press)

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

http://www.simon-skov-fougst.dk/main/phd_projekt/situationsdidaktik/

Planlægningsguide

1. Hvilken meningsfuld situation tager forløbet udgangspunkt i? Hvad går forløbet ud på?
2. Hvad skal eleverne lære? Hvad er de(t) overordnede faglige mål for forløbet, relateret til Fælles Mål for det pågældende fag?
3. Hvorfor er det et godt forløb? Hvordan er det meningsfuldt?
4. Hvordan indgår it? Hvorfor er det en god idé?
5. Hvad er det reelle produktionsmål? Hvad skal eleverne (ende med at) producere?
6. Opdeling af forløbet i faser. Dette er den omfattende del af beskrivelsen. Beskriv 5-10 faser, eleverne skal igennem fra start til slut. En fase har en aktivitet, en rolle i det samlede forløb, et delprodukt, et vurderingsfokus og et læringsmål.
7. Hvilke udfordringer er der for lærere og elever? Hos hvem eller hvor kan du evt. søge hjælp?
8. Hvilke materialer/redskaber skal I have til rådighed?
9. Skitser det "vellykkede" forløb. Hvad er succeskriterierne? Hvornår er du tilfreds?
10. Andre overvejelser

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

http://www.simon-skov-fougt.dk/main/phd_projekt/situationsdidaktik/

Faser

Fase	Fase- beskrivelse	Fase- tidsforbrug	Fasens rolle i det samlede forløb	Delprodukter	Vurderingsfokus Faglige begreber og tilgange	Læringsmål
a.						
b.						
c.						
d.						

Fase: Fasens navn
Fasebeskrivelse: Kort beskrivelse af, hvad eleverne og læreren skal lave i fasen
Fasetidforbrug: Hvor lang tid er der til fasen?
Fasens rolle: skal relateres til det samlede forløb: Hvordan lægger denne fase op til følgende fase, og hvordan udgør fasen sammen med andre et delmål frem mod det samlede mål?
Delprodukter kan være fx ide, manuskript, blogindlæg, samtale, brainstorm, storyboard, billedanalyse, budget, datatandsamling osv.
Vurderingsfokus handler om at have øje for elevernes brug af faglige begreber og tilgange, samt hvilke faglige begreber og tilgange vil læreren vurdere delprodukterne ud fra. Hvor og hvordan skal du "orientere" dine elever? Hvilke faglige pejlemærker har du? Hvilke faglige delområder skal du undervise direkte? Det kunne fx være komposition, brug af billedspørg, brug af udregningsmetoder, opstilling af data, brug af analysetilgange.
Læringsmål: Hvilke faglige aspekter er der i de enkelte trin? Under hver fase ligger en række faglige aktiviteter, som eleverne skal igennem frem mod målet. Beskriv dem kort, relateret til Fælles Mål for det aktuelle fag

Udfordringer

- Lærers fagdidaktiske kompetence (scenarie)
- Organisering af undervisningen/styring
- Ikke alle dele af Fælles mål egner sig til situationsdidaktik
- Relationskompetence
 - Klasseledelse
 - Didaktik
 - Faglighed
 - It-kundskaber

FROKOST

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
 AARHUS UNIVERSITET

Fagteam

Afstemning

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
 AARHUS UNIVERSITET

Fagteamdrøftelse

- Idéer til forløb
- Afstemning i fagteamet
- Faglig spredning

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
 AARHUS UNIVERSITET

Individuelt

Planlægningsguiden

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
 AARHUS UNIVERSITET

http://www.simon-skov-fougt.dk/main/phd_projekt/situationsdidaktik/

Planlægningsguide

- Hvilken meningsfuld situation tager forløbet udgangspunkt i? Hvad går forløbet ud på?
- Hvad skal eleverne lære? Hvad er de(t) overordnede faglige mål for forløbet, relateret til Fælles Mål for det pågældende fag?
- Hvorfor er det et godt forløb? Hvordan er det meningsfuldt?
- Hvordan indgår det? Hvorfor er det en god idé?
- Hvad er det reelle produktionsmål? Hvad skal eleverne (ende med at) producere?
- Opdeling af forløbet i faser. Dette er den omfattende del af beskrivelsen. Beskriv 5-10 faser, eleverne skal igennem fra start til slut. En fase har en aktivitet, en rolle i det samlede forløb, et delprodukt, et vurderingsfokus og et læringsmål.
- Hvilke udfordringer er der for lærere og elever? Hos hvem eller hvor kan du evt. søge hjælp?
- Hvilke materialer/redskaber skal I have til rådighed?
- Skitser det "vellykkede" forløb. Hvad er succeskriterierne? Hvornår er du tilfreds?
- Andre overvejelser

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
 AARHUS UNIVERSITET

http://www.simon-skov-fougt.dk/main/phd_projekt/situationsdidaktik/

Faser

Fase	Fase- beskrivelse	Fase- tidsforbrug	Fasens rolle i det samlede forløb	Delprodukter	Vurderingsfokus Faglige begreber og tilgange	Læringsmål
a.						
b.						
c.						
d.						

Fase: Fasens navn
Fasebeskrivelse: Kort beskrivelse af, hvad eleverne og læreren skal lave i fasen
Fasetidforbrug: Hvor lang tid er der til fasen?
Fasens rolle: skal relateres til det samlede forløb: Hvordan lægger denne fase op til følgende fase, og hvordan udgør fasen sammen med andre et delmål frem mod det samlede mål?
Delprodukter kan være fx ide, manuskript, blogindlæg, samtale, brainstorm, storyboard, billedanalyse, budget, datatandsamling osv.
Vurderingsfokus handler om at have øje for elevernes brug af faglige begreber og tilgange, samt hvilke faglige begreber og tilgange vil læreren vurdere delprodukterne ud fra. Hvor og hvordan skal du "orientere" dine elever? Hvilke faglige pejlemærker har du? Hvilke faglige delområder skal du undervise direkte? Det kunne fx være komposition, brug af billedspørg, brug af udregningsmetoder, opstilling af data, brug af analysetilgange.
Læringsmål: Hvilke faglige aspekter er der i de enkelte trin? Under hver fase ligger en række faglige aktiviteter, som eleverne skal igennem frem mod målet. Beskriv dem kort, relateret til Fælles Mål for det aktuelle fag

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
 AARHUS UNIVERSITET

Opsamling

Situationsdidaktik

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougt
 AARHUS UNIVERSITET

Projekter og videndeling

- Hver lærer sit it-projekt – **faglig fordybelse**
- Fagdidaktisk reflekterer integration af it – **didaktisk udvikling**
- **Situationsdidaktik**
- Systematiseret videndeling i projektfagteams – **faglig og didaktisk diskussion**
- 4-6 lærere om et fag i samme afdeling

Hvor skal vi hen?

- **It: Struktur, organisation og faglig fordybelse**
- **Hvad skal de lære?**
- Vnderingsdokus
- Afgrænsede, specifikke opgaver i grupper
- Fokus på spørgsteknik, åbne og lukkede spørgsmål
- Autentiske spørgsmål → Pædagogiske spørgsmål
- Lad eleverne diskutere før respondering IDRE
- Optagende, korte, strukturerede klassemøder
- **Situationsdidaktik:** planlægning, gennemførelse og evaluering af scenarier baserede undervisningsforløb, hvor faglig læring kontekstualiseres og anvendes i en social og meningfuld situation med et reelt produktionsmål.
- **Undervis i og med it – i meningsfulde situationer**
- Lærerens scenariekompetence – at kunne forestille sig og overskue situationen
- Den faglige fordybelse
- Hvad med de dele af faget, der ikke kan dækkes?
- **Variation - inter skal gøres kun**

Tidsplan

- Opstart i dag: Indkredsning og inspiration
Et vist krav til skriftlighed (planlægningsguiden)
- **November-marts:** Hver lærer gennemfører sit projekt
 - Faglig sparring (konsulenter, ledelse mv.)
 - Normal forberedelsestid
 - Ekstra forberedelsestid pga. skriftlighed og forberedelse af kollegial videndeling
- **April 2014:** Videndeling i projektfagteams
 - Skolebestemt

Litteratur

1. Bredal, S. (2008). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 40(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2008/40/1/1](#)

2. Bredal, S. (2009). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 41(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2009/41/1/1](#)

3. Bredal, S. (2010). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 42(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2010/42/1/1](#)

4. Bredal, S. (2011). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 43(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2011/43/1/1](#)

5. Bredal, S. (2012). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 44(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2012/44/1/1](#)

6. Bredal, S. (2013). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 45(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2013/45/1/1](#)

7. Bredal, S. (2014). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 46(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2014/46/1/1](#)

8. Bredal, S. (2015). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 47(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2015/47/1/1](#)

9. Bredal, S. (2016). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 48(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2016/48/1/1](#)

10. Bredal, S. (2017). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 49(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2017/49/1/1](#)

11. Bredal, S. (2018). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 50(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2018/50/1/1](#)

12. Bredal, S. (2019). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 51(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2019/51/1/1](#)

13. Bredal, S. (2020). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 52(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2020/52/1/1](#)

14. Bredal, S. (2021). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 53(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2021/53/1/1](#)

15. Bredal, S. (2022). 'The Learning environment and the role of the teacher: A review of research'. *Journal of Curriculum Studies*, 54(1), 1-15. [http://www.tandf.co.uk/journals/1366-5839/2022/54/1/1](#)

Tak for ordet

Ph.d.-stipendiat Simon Skov Fougat

 AARHUS UNIVERSITET METROPOL

• sifo@dpu.dk

• www.simon-skov-fougat.dk